



Uredništvo in uprava:  
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV Št. 14.  
Kranj, 6. aprila 1940.

Izhaja vsako soboto  
Naročnina: ololetno din 40,  
polletno din 20, četrtletno din 10

## Mir na zapadu

Mir na zapadu preseneča vse, ki se zanimajo za razplet vojnih dogodkov in odločitev med zavezniki in Nemčijo. Od vseh strani smo čuli napovedi, da se bo spomlad začela prava vojna, ker dosedanji prah in spopadi prednjih straž ne moremo smatrati za vojno, kakršna se je v minulih svetovni vojni razbescnela na vseh frontah že v prvih mesecih do najbolj ogorčenih in krvavih borb. Saj je bila dobrih sto dni trajajoča sovjetsko-finska vojna mnogo bolj krvava, strašnejša — res prava vojna, v kateri gre za zmago ali za pogin.

Marčeve lde, ki so bile nekoč pogubonosne že za Cezarja, so zadnja leta tudi Evropi prinesle precej presenečenj, razburjenja, vročične atmosfere in živčne napetosti. V marcu je Nemčija izvedla vse svoje velike odločitve; zasedla je Avstrijo in Češko. Tembolj se je tedaj letos pričakovalo, ko si stojita nasproti dve do zob oboroženi armadi na francosko-nemškem bojišču, da bo analogno kot v svetovni vojni prišlo marca do velikega, če že ne odločilnega spopada. Tudi mnenja vojaških izvedencev in strokovnjakov so si bila edina v tem.

Vojaški izvedenci so se pri teh napovedih oziroma domnevah opirali na številčno razmerje moči obeh vojskujočih se taborov. Priznali, so, da je to razmerje še vedno za Nemčijo nekoliko ugodnejše, kajti ne bi bilo pričakovljivo omalovaževati nemške oborožene sile. Celotaktična napaka bi bila, če bi prezirali dejstvo, da je Nemčija še vedno v premoči, kar se tiče vojnega materiala, tankov, letal, artiljerije in moštva.

Zato je zelo zanimivo motriti razmerje sil med Nemci in zavezniki. Nemčija je zimske mesce dobro izkoristila s tem, da je zacelila rane, ki jih ji je povzročila vojna s Poljsko. Nemci so te rane zacelili z novo proizvodnjo in z vojnim plenom na Poljskem, ki ni bil ravno majhen.

Mir na zapadu pa nam postane tem bolj zagonečen, če se vprašamo, zakaj se Nemčija ni odločila za napovedano veliko ofenzivo, ker vemo, da se bodo po izjavah vojaških izvedencev pogoji za to ofenzivo poslabšali tem bolj, čim dalj bodo Nemci z njo odlašali. Zavezniki namreč hitreje izpolnjujejo svojo armado in njeno opremo, kot pa more to storiti Nemčija.

Pred vojno je bilo obratno. Nemčija je bila tedaj po svoji vojaški pripravljenosti mnogo na boljšem, kot sta pa bili Anglija in Francija. V vojno je torej Nemčija šla s precejšnjo prednostjo. Toda od prvega dne vojne je ta prednost vedno manjša in počasi kopni. Sicer je res, da je Nemčija takoj po začetku vojne tudi povečala svojo proizvodnjo vojnega materiala, vendar pa se to povečanje po svojem obsegu ne da primerjati niti z angleškimi, niti s francoskimi tovrstnimi ukrepi. Nemčija je že v mirni dobi skoro dosegla svoj višek proizvodnje. Če se poslužimo primere, bi rekli, da gre Nemčiji samo počasi še po stopnicah navzgor, medtem ko se Anglija in Francija poslužujeta dvigala.

Ne da bi hoteli podcenjevati napore in žrtve, katere je Anglija doprinesla že sedaj, je treba upoštevati, da se je mobilizacija vseh vojnih in finančnih sil Velike Britanije in njene imperije v resnici šele komaj začela. Proizvodnja še daleč ni dosegla svojega vrhuna, kar kaže dejstvo, da je v Angliji danes še vedno milijon brezposelnih delavcev in da so bile izdane glede življenjskih potrebščin prve omejitve. Po enem letu bo položaj čisto drugačen, kakor sta to poudarila v svojih govorih že večkrat ministri predsednik Chamberlain in finančni minister sir John Simon. Nov korak k dosegu teh ciljev nam kaže tudi rekonstrukcija vlade, ki se je izvršila ta teden. Do tedaj pa bo še trajala doba neke vrste rezerv in izkoristiti te rezerve, se pravi v praksi pospeševati to proizvodnjo od mesca do mesca.

V enem letu bo imel angleški imperij ogromni vojaški aparat dveh do treh milijonov vojakov. Vse orožje bo — povprečno vzeto — mlajšega izvora kot pa nasprotnikovo in tako tudi sodobnejše. O ogromno povečanem oboroževanju Anglije nas pouči pogled v angleške tovarne. Anglija bo vedno tudi v stanju, da

## Po poti naše slave . . .

**Nepričakovano velik napredek orodnega prvenstva ZFO. Prvak leta 1940 je Natlačen Fric (Jesenice), Kermavner Franc (Kranj) zasedel v hudi borbi četrto mesto.**

Odkar je po razpustu bivšega „Orla“ izgubila telovadba svojo osnovo v najširših plasteh našega naroda, je moglo začeti padati tudi zanimanje za orodno telovadbo, ki je bila tedaj v slov. kat. organizaciji relativno na tako visoki stopnji, kot malokje, celo pri večjih narodih ne. Izgledilo je, da bo z ukinitvijo plemenite borbe med slovenskimi telovadnimi organizacijami zamrla v narodu — radi ustanovitve enotne telovadne organizacije — tista telesno-vzgojna dinamika naše mladine, katere je dvignila slovensko ime visoko v oni ozki sredobežni krog najkulturnejših narodov, ki smatrajo telesno vzgojno stopnjo vsakega naroda za verodostojen izraz kulture dotičnega naroda vobče.

Vse to se je zgodilo tedaj, ko je bila vzeta slovenski kat. mladina osebna ambicija ustvarjanja po lastni iniciativi — za ideološki telesnovzgojni — dosledno katoliški karakterni smoter slovenskega naroda, za katerega je imela slovenska katoliška mladina vedno dovolj smisla, moči in idealizma.

Vrnili pa smo se v staro dobo slavne tradicije našega organizatoričnega dela. Zopet je zazvela pred nami slavna tradicija slovenske telovadbe — sedaj bolj prekaljena, preizkušena ter podkrepljena s še drugih vidikov, ki v duhu časa izpopolnjujejo telovadni sistem vzgojanja našega naroda v ozki zvezi z dopolnitvami sodobne gimnastike in drugih plemenitih športov, ki se vzporedno s telovadbo krepko razvijajo v ZFO.

Učinki sodobnega telesnovzgojnega sistema telovadbe so se letos sijajno izkazali v velikih napredkih vseh orodnih tekmovalcev, ki so napredovali do boljših uspehov.

### II. orodne tekme ZFO v Kranju.

Tekme so privabile številno občinstvo, ki je zlasti pri popoldanskem delu programa docela zasedlo dvorano. Med odličniki smo videli predstavnike oblasti: okrajnega načelnika g. dr. Vidica; župana g. Česnja; čg. dekana Škerbec; direktorja gimnazije g. Korbar F.; predstojnika mesne policije g. Žuna; okrajnega podnačelnika g. Lojka; predsednika ZFO dr. Zitka; tajnika ing. Nečimo ter g. Zabreta Jožkota; g. Gorjanca in druge osebnosti iz mesta ter okolice.

Dopoldanska prireditve je obsegala obvezne orodne in del poljubnih prostih vaj. Pred nastopom dopoldne je uvodne besede govoril g. dr. Kalan, pri popoldanski prireditvi pa g. prof. Fortuna. Med posameznimi točkami pri popoldanskem programu so poleg tekmovalnih točk izvajale kranjske članice v trenirkah še gimnastično vajo, gojenke pa so nežno izvedle znano lepo simbolično vajo „Jezus blagoslovi me“, nato pa še vaje s krogi in žogami prav lepo in enotno. Nastopil je tudi mladec Grmek s svojo originalno prosto gimnastično vajo, sestavljeno iz najtežjih prvin sodobne gimnasti-

si bo lahko zavarovala in preskrbela potrebne surovine, dočim bo Nemčija zašla v stiske, čim ji poidejo dosedanje zaloge, kajti pomorska blokada postaja kljub vsem svojim razpokam vedno bolj občutljiva, vedno bolj kompaktna in vedno bolj se zožuje obroč, kar nam kažejo najnovejši energični ukrepi angleške in francoske vlade v pogledu poostre blokade, ki pa je tudi tako močno prizadela nevtralne države.

Bilanca razmerja vojaških sil obeh taborov od jeseni 1939 dalje kaže, da se to razmerje stalno nagiblje v korist zavezniških držav. Tega dejstva se gotovo zaveda tudi Nemčija in na podlagi teh neizpodbitnih dejstev so se vojnim izvedencem zdele tako verjetne vesti o spomladni nemški ofenzivi na zahodu.

Če je ta marčna ofenziva izostala in če so o njej utihnili vsi glasovi in vse napovedi, je Nemčija gotovo imela zelo tehtne razloge za to, da je ofenzivo odložila. Ti razlogi, ki so v diplomatskih in vojaških krogih gotovo več ali

ke. Za svoje brezbibno izvajanje kot mladec je žel še prav posebno odobravanje gledalcev.

Pri vseh tekmovalcih se je letos takoj opazil učinek sistematskega treninga, ki vodi k sigurnemu uspehu.

Natlačen, ki predstavlja razred zase, je pokazal svoje sposobnosti na konju, ki mu očitno zelo ugaja, tako da je torej zaenkrat brez konkurence v svojih izvajanjih na konju na šir z ročaji. Take finese in lahkote vidimo silno redko izvajane: občinstvu je bil to edinstven primer izražanja lepote orodne telovadbe na konju.

Varšek: je stari popularni borec, ki si je že s svojim nastopom osvojil srca občinstva kot nihče drugi. Še danes predstavlja najboljšega tekmovalca na drugo, kjer je s svojo silno težko vajo izvajano z največjo lahkoto, sigurnostjo in fineso — dokazal izreden talent. Mirno lahko trdimo, da je bila ta njegova vaja najboljša vsega tekmovalja, kar je potrdilo tudi občinstvo samo, ki je spontano zahtevalo njeno ponovitev, ki pa je nemogoča za izžranega tekmovalca.

Zeleznik si je s pridnim treningom izenačil sposobnosti na vseh orodjih, kjer izvaja vsako vajo s precejšnjo sigurnostjo.

Kermavner Fr., naš kranjski tekmovalce je s svojim plasmajem presenetil ne samo domačine, pač pa tudi ostale gledalce, ki zasledujejo razvoj telovadbe v ZFO. Jasno je, da je on pokazal na teh tekmah sorazmerno s samim seboj, in v primeri z drugimi tekmovalci svoj največji uspeh, ker je naravnost ogromno napredoval v vsestranskem oziru. Sad njegovega uspeha je izredna marljivost in pa njegova zdrava narava za tekmovanje v živčni odporosti, ki igra pri tekmovalju zelo pomembno vlogo. Torej neomahljivi tekmovalni duh je prepotreben in zelo pomemben tudi telovadecm vseskozi. Poleg tega pa je Kermavner Fr. vodil še ostale funkcije med tekmovaljem, kar je še bolj potrjevalo njegovo izredno duševno dispozicijo za tekmovalje — kar vse pa ga absolutno ni motilo. — Morda sodniški zbor niti videl ni te neugodnosti tega tekmovalca, ki je bil skrita duša vsega pokreta in mehanizma tekmovalnega dne in tekmovalne vobče.

Janeža je pri tekmovalju spremljala očitvena smola. Tudi letos ni imel prilike pokazati svojih velikih talentov za telovadbo, ki jih ima v veliki meri tako po svojem pojmovanju, kot v svoji edinstveni fizični pojavi. Vendar je njegov optimizem zelo velik in ga ta smola ne bo omalodušila za boljšo koncentracijo duha pri izvajanju na prihodnjih tekmah.

Mladi Hercig je Benjamin v tekmovalni vrsti. Je prvovrsten telovadec letos prvič tekmovalce, ki je dobro preстал svoj ognjeni krst. Njegova pojava je v vsakem oziru zadovoljliva in ima vse predpogoje za prvovrstnega telovadca. Sijajen je bil na konju, kjer je izvajal

manj znani, pa so nam zaenkrat še prikriti. Dejstvo je le, da na zahodu še vedno vlada mir.

V odgovor Chamberlainovi napovedi o postretni blokadi pa se, kot poroča italijansko časopisje, pripravljajo v Berlinu v največji tajnosti primerni ukrepi proti diplomatski in vojni aktivnosti zaveznikov, ki bodo morda skali sedanji mir na zapadu in razgibali to dosedaj „mrtno fronto“. V isti namen se vrše tudi obsežni posveti vojaškega in gospodarskega značaja. Uspešne bliskovite vojne pa je — verjetno — sedaj konec.

Ni pa tudi izključeno dejstvo, da bo mir na zapadu tem bolj trajen in nemoten, čimbolj bosta Anglija in Francija pospešili svojo oborožitev in pripravljenost na tej fronti. V splošnem pa smo v tem pogledu navezani več ali manj le na ugibanja, kajti videli smo, da se sedanje napovedi svetovnega tiska in vojaških krogov le prav malo uresničujejo.

vajo z veliko sproščeno mehko, ki sliči tipični umetnosti izražanja estetskih prvin telovadbe. Seveda je motila njegovo izvajanje na bradlji in krogih premajhna finesa, ki pa gre na rovaš živčnega napora in fizične neopornosti, kar vse je šele prvič prestajal.

Vidmar Milan je tudi pokazal velik napredek, manjka mu pa lepota v izvedbi, katero bo dobil s sistematičnim treningom.

Splošno pa je občinstvo sočustvovalo z Jerzerškom, ki je imel poleg Janeža v tekmovalju še večjo neurečo kot poslednji. Občinstvo je pritegnil v občudovanje samo z začetkom, potem pa je imel smolo skoro na vseh orodjih. Vendar smo opazili splošni napredek tudi pri njem.

Skoda, da nismo imeli v naši sredi tudi prof. Frankiča, ki je že za časa študija v Kranju kazal velik talent za orodno telovadbo. Gotovo bi bil deležen kot priljubljen gost med nekdanjimi kolegi vsega priznanja ter bi bistveno še bolj povečal domačino in toploto med nami. Prav tako je manjkal Kokoč, ki študira na visoki šoli za telesnovzgojo v Beogradu.

Nikakor pa ne moremo dovolj jasno izraziti prijetnih občutj ter zadovoljstva, ko smo imeli v svoji sredi še vedno mladostnega borca Ivota Kermavnerja, ki je tako lepo očetovsko vodil tekmovalje. Danes se niti še predstavljati ne moremo kaj pomeni Kermavnerjevo ime kot tudi Hvaletovo, ki je bil predsednik sodniškega zbora. V teh dveh osebnostih je poduhovljena vsa slavna tradicija slovenske kat. telovadne organizacije. Kakšna moralna opora naši telovadni mladini posebno pa še mlajši generaciji so ta znana imena, bo pokazala bodočnost, ki bo razkrila v svojih učinkih vse odtenke njih telesne vzgoje v narodu, tisto veličino, ki jo vsi neizogibno čutimo in dobro vemo za njen veliki pomen. — Torej, naj bo na tem mestu izražena vsa naša z ljubeznijo prežeta želja, naj nam Bog še dolgo ohranja slavne zaslužne močeborce naše kat. mladinske organizacije od katerih se mi mlajši učimo idealizma, bistva in smotra naše kat. vzgoje.

Sodniški zbor je vodil kot že omenjeno g. Hvale Jože in so ga sestavljali: prof. Fortuna, Klinar, Prosto, dr. Lavrič, Pavlič Jože, Smolej Albin in Trtnik Metod. Teško in delikatno nalogo so sodniki s preseneljivo točnostjo, vestnostjo ter spretnostjo sijajno izvršili.

Rezultati tekem so sledeči.

1. Natlačen Fric, Jesenice, 132.40 t.
2. Varšek Ivo, Ljubljana-Vič, 119.50 t.
3. Zeleznik Franc, Jesenice, 115.10 t.
4. Kermavner Franc, Kranj, 114.20 t.
5. Janež Karel, Dolso, 112.00 t.
6. Hercig Ivan, Celje, 107.40 t.
7. Vidmar Miroslav, Jesenice, 98.40 t.
8. Jerzeršek Ivko, Komenda, 90.60 t.

Prvaki na posameznih orodjih in prosti poljubni vaji:

Drog: 1.) Varšek Ivo, 29.3; 2.) Natlačen Fric 28.2; 3.) Janež Karel 26.8.

Bradlja: 1.) Natlačen Fric 28.2; 2.) Varšek Ivo 24.3; 3.) Zeleznik Franc 24.3.

Konj: 1.) Natlačen Fric 29.1; 2.) Varšek Ivo 27.2; 3.) Hercig Ivo 27.

Krogi: 1.) Natlačen Fric 28.1; 2.) Zeleznik Franc 26.3; 3.) Kermavner Franc 25.4.

Proste polj: vaje: 1.) Janež Karel 19.2; 2.) Natlačen Fric 18.8; 3.) Kermavner Franc 18.6.

Tekme je zaključil predsednik ZFO dr. Zitko, se zahvalil v jedrnatem govoru vsem navzočim za posej lepo uspelega tekmovalja ZFO, nato pa je g. Hvale razdelil darila in plakete posameznim tekmovalcem, ki so jih poklonili ZFO: občina Kranj, Joško Zabret, Gorjanec Fr. ter čg. dekan Matija Škerbec. Popoldansko tekmovalje se je pričelo z državno himno, končalo pa se je s fantovsko himno, kjer je iz prijaznosti sodeloval moški zbor Kranjskega prosvetnega društva.

Našim fantom, k lepo uspešanemu delu moremo samo čestitati in to iz srca.

Za kranjski FO kateremu je bila poverjena odgovorna težka naloga organizacije II. orodnih tekmovalj ZFO pa naj velja v polni meri izpolnjeni pričakovani veliki smoter organizacije — disciplina, Hic Rhodus, hic salta!



## „Circulus vitiosus“

Ni še dolgo tega, ko smo brali v časopisju, da so pri nas življenjske potrebe, pa tudi drugo blago dražje, kot pa v vojskujočih se državah. Odkod ta nenormalni pojav, ko bi bilo vendarle pričakovati, da bo vojna v tistih državah, ki so vanjo zapletene, povzročila radi večje potrebe in pa radi otežkečenega uvoza blagu in živlom, višje cene.

Predhodnja ugotovitev časopisja, ki ni neutemeljena, karakterizira slabo stran naših organizacij. Če so druge države sposobne in zmogljive v takih izjemnih časih red in preprečiti vse nezdružne pojave gospodarskega življenja, upamo, da bi to bilo tudi pri nas mogoče. Tege reda pri nas zaenkrat ni.

Z ene strani se izdajajo uredbe o kontroli cen, ustanovili so se posebni odbori za pobijanje draginje, toda ta draginja je kakor stoglavni zmaj, če ji odsekaš eno glavo, zraste druga. Cene živlom v trgovinah zlasti za kolonialno blago so se zvišale, meso se je podražilo te dni od din 2.— do 4.—, obeta se podražitev moke, čim poidejo stare zaloge, koruza je že dražja, zelo občutno bo vplivala podražitev masti in slanine, brez katere ni hrane, edinole jajca so se zadnji ponedeljek pocenila.

Res je, da je naš izvoz v inozemstvo narastel, zlasti za živino, žito in les, da imajo od tega izvoza nekaj dobička tudi naši kmetje, vendar gotovo ni v interesu državnega gospodarstva in zadovoljstva državljanov, če zavzame izvoz take dimenzije, da se na ljubo nekaterim poedinim velikim izvoznikom, ki služijo pri tem milijone, forsira ta izvoz preko mere, da doma nastaja draginja, kakršne v agrarni državi ne bi bilo treba, ker bi se državljanje moralo z najvišje strani zaščititi pred zlorabo izvozne konjunktive.

Tako pa se vrtimo kot v „začaranem krogu“. Država svojim nameščencem in delavcem ne zviša plač, privatna podjetja in industrija so svojim nameščencem in delavcem zvišale plače in mezde le v poedinih slučajih: vsem tem vedno bolj primanjkuje sredstev za življenjske potrebe, poleg tega pa v nekaterih o-

bratih celo grozi ustavev obrata, ali vsaj omejitve obratovanja. Je pa zopet druga vrsta ljudi, ki ima od izvoza in od nastale konjunktive velik dobiček. Tako nastaja med producenti na eni in med potrošniki na drugi strani prepad, katerega bi mogla premostiti edinole država s svojo avtoriteto, s svojimi uredbami, ki bi določile in specificirale kontingent izvoznih produktov, pa tudi zaščitila državljanje, ki so kot taki brez moči in brez sredstev za borbo.

V tej borbi, v tem gospodarskem boju, ki je sicer res da le refleksi in odmevi vojnih dogodkov in sprememb v svetovnem gospodarskem sistemu, bo na malega človeka padla vsa teža teh neviščnosti in bremen, ki zadevajo trgovino in izmenjavo gospodarskih dobrin sploh, kajti tako tovarnar, kot trgovec in vsak producent bo prevailil ta bremena na ramena konsumenta, ki je pa po veliki večini gospodarsko najšibkejši stan, mali kmet, delavec, nižji uradnik, ki si bo zato moral pritrpati pri vseh svojih potrebah, kajti zaslužki, plače in mezde ne bodo nikdar rastle v tistem razmerju, kot rastejo cene živlom in drugim potrebščinam.

Tako je nastal položaj, da draginja in visoke cene nekaterim koristijo, drugi pa trpe vsled tega škodo. Kot je prav, da producent, zlasti kmet doseže višje cene za svoje pridelke in živino, tako bi bilo pa tudi prav, da konsument ne bo prisiljen omejiti se pri najnujnejših življenjskih potrebščinah. Ali pa naj država poseže vmes in regulira in maksimira tako cene živlom in drugemu blagu, oziroma naj se plače in mezde državnih in privatnih nameščencev ter delavstva obvezno prilagode tem zvišanim cenam.

Ta nujni ukrep je potreben v interesu države same, pa tudi v interesu življenjskega obstoja in zadovoljstva državljanov. Kajti precej absurdno je dejstvo, ki nam ne dela prav nobene časti, da so pri nas življenjske potrebe dražje kot pa v onih državah, ki se nahajajo v vojnem stanju. Kaj bi šele bilo, če bi tudi nas zajela vojna?

## Napad na avtobus

Ni še dolgo tega, ko je „Slov. dom“ poročal, kako so neki divjaki dirkali s tržiškim avtobusom in že se je primeril še hujši primer na naših gorenjskih cestah. Tokrat je bilo pa tam, kjer si „s sekirico voščijo dobro jutro“, kot se je izrazil nek vandrovček, ko ga je orožnik vprašal, od kod je doma. Opisal bom primer, kot se je pripetil.

Vozil sem avtobus iz Kamnika proti Kranju. V bližini Komende zapazim, kako pridirka dvo-vprežen zapravljiček, na katerem so sedeli 3 moški, zadaj so imeli naložene pod mrežo prašice, za voz pa privezanega še enega konja. Zapravljiček je privozil iz vaške poti na glavno cesto in to tako, da sta morala tam počakati dva druga vozniaka in še jaz, sicer bi se pripetila že tam nesreča. Nato pa se je nadaljeval prizor, kot jih vidimo na slikah, kako po ruskih stepah zasledujejo volkovi sani, voznik stoji na kozlu in udriha po konjih.

Poskušal sem večkrat prehiti voznike, pa sem videl, da bo sigurno nesreča. Radi tega sem voznikom rajši sledil v spoštljivi razdalji, v strahu, da se bodo slej ko prej prevrnili in bi jih jaz povozil. Ko smo tako pasirali par vasi, so jim konji onemogli, nakar sem jih prehitel. Pri tem sem jih mislil opozoriti na njihoro, nevarno početje, pa sem slabo narotel. Obrnili so bičevnik narobe, godilo bi se nam slabo, ako bi mi z avtobusom ne pobegnili dalje. Pa so nam kljub temu razbili vrata in okna, ter ranili v avtu eno žensko. Potem so pa oni nas podili, pa samo do prve gostilne, kjer so si morali privezati dušo.

Videč, da nam več ne sledijo, smo se še mi ustavili, da bi ugotovili nastalo škodo in identiteto razgrajčev. Ko so pa oni to opazili, so pograbili pred gostilno kolesa, konji najbliž več niso mogli naprej in zopet so nas hoteli napasti. Ker nismo imeli pri sebi nikakega orožja, ni kazalo drugega kot voziti naprej in prijaviti vso zadevo v Senčurju orožnikom. Pohvalno moram na tem mestu omeniti poslo-

vanje orožnikov, posebno g. Kovačeviča, ki so nam šli vsestransko na roko. Ker se pa zločin ni pripetil v njih rajonu, niso oni mogli zasledovati zločincev, nego so zaprosili telefonično orožnike iz Vodice, kamor spada kraj napada, da so potem oni zasledovali razgrajče. Razumljivo je, da sem moral telefonski pogovor plačati jaz, vsled česar sem bil zopet za 22 din na boljšem, poleg razbitih šip in vrat.

Apeliram na poveljstvo orožnikov, da dovolj v izjemnih slučajih zasledovati orožnikom zločince preko meje rajona, ker sicer ti preje pobegnejo, preden jih drugi vlovijo. Nadalje bi bilo priporočljivo, da bi bili avtobusi oboženi, kot sem videl svoječasno v Italiji, ko je imel šofer pod sedežem pripeto karabinko.

K sklepu še par besedi prometni policiji. Hvalevredna je naredba, da kontrolira promet po cestah. Toda kaj pomaga, ko pa križari samo po glavnih cestah, po stranskih je pa pravecata revolucija. Seveda policija ne more biti povsod navzoča, zato bi se pa moglo na kak način urediti, da bi drugi pomagali. Na pr.: Uvedejo naj se kazenski bloki, s katerimi bi se moglo prestopnika cestnega reda na mestu kaznovati z manjšim zneskom, če ga kar na mestu plača, v nasprotnem slučaju pa naj se uvede redno kazensko postopanje. Take kazenske bloke naj bi imeli pri sebi poleg prometne policije še orožniki, cestarji, finančarji in še zanesljivi šoferji in vozniki.

Upam, da bi bil s tem, da bi bila kontrola vedno navzoča, red na cesti kmalu upostavljen. Iz lastne skušnje vem, kako se godi po cestah. Že od daleč vsi poznamo letočo policijo, tako po hupi, kot po vozilih, vsled česar ukrenemo „potrebne korake“, pa tudi po voznom redu že vemo, kdaj ima priti. Skrajni čas je, da se nekaj ukrene. Kaj bi bilo, ko bi se spredaj omenjeni slučaj primeril v tujski sezoni in bi bil kak inozemec prisiljen v tujih časnikih opisati tak dogodek. To bi bila lepa reklama za naš tujski promet!

## Občni zbor LKB v Trziču

V nedeljo 31. marca so zborovali bivši koroški borci, včlanjeni v Legijo koroških borcev v Trziču. Zbrali so se ob tri četrti na osem pred faro cerkvi, nakar so počastili spomin padlih bivših borcev za našo severno mejo z mašo. Po končani maši so se podali na svoj občni zbor, kjer je uprava podala obračun za preteklo poslovno leto. Številna udeležba članstva kaže, da se bivši borci zanimajo za delo, kateremu posveča Legija koroških borcev obilno pažnje. Po običajnem dnevnem redu uprave je poročal o delu in ciljih glavnega odbora tudi delegat iz Ljubljane, tovariš Piro ter pčizval vse navzoče na skupno delo v dosego ciljev. Z občnega zbora so bile poslone tudi

pozdravne brzojavke takratnim voditeljem oziroma poveljnikom Ljubelske Skupine, ki se je formirala ravno v Trziču, da brani meje proti takratnemu sovražniku. Ves občni zbor je potekel v splošno zadovoljnost vseh navzočih ter v soglasnosti vseh tovarišev-borcev. Tovariš predsednik Anton Ahačič je ponovno bil izvoljen za predsednika te naše krajevne postojanke, ker se je že do sedaj izkazal kot neumoren delavec za našo organizacijo. Tudi ostala uprava je po večini v rokah dosedanjih bivših borcev. Po končanih slučajnostih je tovariš predsednik z vzklikom: „Naj živi kralj Peter II, ter ves kraljevski dom!“ zaključil tako lepo uspeli občni zbor.



## „Dneva ne pove nobena prat'ka . . .“

Jesenice in okolica je minuli teden prisluhnila in z ganotjem postala zlasti ob dveh žalostnih vesteh, ki sta nam spet tako živo v spomin poklicali Prešernov verz: „Odrpta noč in dan so groba vrata, a' dneva ne pove nobena prat'ka.“ Pri prosvetnem večeru v sredo dne 27. marca je bilo vzbrenim Jeseničanom prvič sporočeno, da je prispela iz daljne Argentine vest, da je v visokem pogorju Južne Amerike nehalo biti duhovniško srce tamkajšnjega izseljeniškega duhovnika in nekdajnjega dušnega pastirja na Jesenicah, pri Sv. Križu in na Koroški Beli — g. Jožeta Kastelica. Takoj drugi dan za sporočilom in daljšim opisom „zadnje poti“ g. Kastelica pa je „Slovenec“ poročal, da so v Ljubljani umrli dobra Martinčeva mama gospa Marija Klinar, doma s Plavškega Rovta.

## † Jože Kastelic

Tovariš pokojnega Jožeta Kastelica g. Janez Hladnik opisuje v „Slovencu“ z dne 29. marca v daljšem poročilu, kako je g. Kastelic nameraval obiskati rojake v državi Čile in se je napotil tja zadnje dni meseca februarja. Ker ga je pot vodila preko gorskega venca Andov in tako mimo najvišjega vrha Akonkague (7180 m), je nameraval z neko ekspedicijo tudi na ta vrh in zasaditi križ vrh gore. Mimogrede je hotel tudi blagosloviti kraj, kjer počiva truplo nekega Stepančiča, ki se je pred 16 leti tam ponesrečil. Dne 7. marca ga je našla neka družba že na kraju tik pod vrhom, 6950 m visoko. Ker je 8. in 9. marca divjal od velikih vihar, je postal g. Kastelic najbrž žrtev tega neurja. Dne 14. marca je družba treh iskalcev od pogrešanega Kastelica našla na tem kraju nekaj njegovih predmetov, njega pa nikjer. Po mnenju voditelja ekspedicije, g. Kastelica ni več iskati med živimi.

Rojen je bil Jože Kastelic v 23. decembra 1898 v Smihelu pri Žužemberku na Dolenjskem. V mašnika je bil posvečen 29. junija 1922. Nekaj časa je bil kaplan na Koroški Beli, potem župni upravitelj pri Sv. Križu nad Jesenicami, nato pa kaplan na Jesenicah. Leta 1928 je odšel kot izseljenški duhovnik v Francijo, od tam pa v Argentino. Leta 1936 je bil zadnjikrat v domovini. Bil je neumorno delaven duhovnik. Njegove zasluge za naše izseljenke bodo ostale v hvaležnem spominu rojakov, poplačati ga bo pa mogel v polni meri le božji Zveličar. Njegovim sorodnikom, ki jih je več tudi v našem kraju — g. svetnik Anton Kastelic je njegov brat — izrekamo naše sožalje. Gospoda Jožeta se bomo pa spomnili v svojih molitvah.

## † Marija Klinar

V nedeljo, dne 31. marca popoldne so prepeljali iz Ljubljane na Jesenice mrtvo truplo Martinčeve mame g. Marije Klinarjeve. Avto ki je pripeljal pokojnico, se je ustavil pred župniščem, kjer so domači duhovniki blagoslovili truplo, nakar so jo položili na oder v hiši sina Blaža na Murovi. Pogreb se je vršil v ponedeljek dopoldne z mašo v jeseniški farni cerkvi. Mašo je daroval čg. kanonik Mrak iz Stare Loke. Istočasno so se brale sv. maše pri stranskih oltarjih. Spoštovane gospe je sprejelo na zadnji poti 21 duhovnikov in ogromno število občinstva. Na Jesenicah ne pomnimo pogreba kakor je bil ta.

Pogreba se je udeležil vizitator misijonarjev sv. Vincencija Pavelskega čg. Lovro Sedej. Navzoči so bili vsi duhovniki jeseniški domačini. Čg. svetnik Kastelic je na grobu spregovoril v spomin blagopokojne ter jo stavil za vzor našim materam.

Blaga pokojnica je umrla pri svojem sinu kanoniku g. dr. Tomažu Klinarju v Ljubljani v petek, dne 29. marca ob 5. zjutraj. Dobra mati pač zasluži, da se je spomnimo s kratkim življenjepisom. Saj je odšla z njo v večnost močna žena in junaška mati, ki je vse svoje življenje posvetila sreči svojih v ljubezni božji in v strahu božjem — vzgojnih otrok. L. 1861 rojena Marija Smolej iz dobre krščanske družine na Hrušiči pri Jesenicah se je poročila z mladim, trdnim posetnikom Blažem Klinarjem v Plavškem rovtu. Svoj zakon sta postavila na trdni temelj krščanskega življenja in Bog jima je dal obilen blagoslov. Družina je naraščala in z njo stroški za vzgojo in skrb za bodočino otrok, pa je bilo kljub temu še vedno dosti kruha za vsakega reveža, ki je potrkal na gostoljubna vrata pokojne gospe: nihče ni odšel prazen.

V najlepši življenjski sreči pa je prišla nad gospo Marijo težka preizkušnja. Leta 1901 ji je po kratki boleznini umrl mož Blaž, komaj 45

let star. Težko breme je tokrat dobra mati morala sprejeti na svoje rame, skrb za gospodarstvo in skrb za deset otrok, izmed katerih je bil najstarejši, gospod kanonik, šele v 5. razredu gimnazije. Pa ni klonila. V zaupanju na božjo previdnost in pomoč je junaško vztrajala in sama vodila gospodarstvo, da so bili vsi otroci preskrbljeni. Danes zavzemajo vsi dobra mesta, najstarejši sin je kanonik, najmlajša hči č. m. Marija je prednica urušlink v Skofji Loki. Med svetovno vojno je prišla nova preizkušnja. Sinovi so morali v vojsko, pa jih je njena molitev spremljala in vse brez najmanjše nezgode pripeljala nazaj.

Ko je zadnja leta nekoliko oslabela, so ji hvaležni otroci skušali pripraviti čim lepšo življenjsko jesen, vsi so jo hoteli imeti pri sebi. Rada je obiskovala njihove družine in bila vsa srečna med vncem 50 vnukov in vnukinj, katere kar očitno spremlja njen materinski blagoslov.

Pokojna gospa Marija je zadnja leta poletne mesece preživela na domu pri sinu Francetu, zimsko dobo pa pri sinu g. kanoniku v Ljubljani. Vsa je bila vdana v voljo božjo in iz njenih ust ni prišla nobena beseda pritožbe nad slabostmi starosti. Samo eno jo je bolelo, ker namreč ni mogla več hoditi v cerkev. Pa ji je Bog tudi v tem oziru poslal tolažbo. Sv. oče Pij XII. je dovolil, da se poleg njene sobe postavi oltar in tako je zadnje štiri mesce svojega življenja bila vsak dan pri sv. maši in prejela sv. obhajilo iz sinovih rok. Vse njeno življenje je bila služba božja. Molitvenik in rožni venec sta bila njena neločljiva prijatelja in ko so se zbral: ob njeni postelji sinovi in hčere in molili rožni venec, je ona sama glasno odgovarjala in se z molitvijo rožnega venca preselila v večnost.

## Drobne novice z Jesenic

**Predavanje o Finski s skioptičnimi slikami** je imel dne 27. marca zvečer v sporedu prosvetnih večerov v Krekovem domu g. Vinko Zor, ravnatelj Prosvetne zveze v Ljubljani. Zanimivo predavanje je poslušala polna dvorana občinstva.

**Kino Krekovega prosvetnega društva** je naročil novo zvočno aparaturo. V nekaj tednih, proti koncu aprila, bo že montirana. Dosedanja bo služila za rezervo. Tako bo brezhibno predvajanje predstav zagotovljeno.

**Cesta k Sv. Križu**, na kateri se je letošnjo zimo odigralo toliko športnega življenja, zlasti sankanja, je sedaj že spet pripravna za vožnje z avtomobili.

**Poziv k pameti** je izdalo tudi vodstvo tovarn KID, poziv namreč, naj se neha z raznimi nespametnimi in neresničnimi alarmantnimi vestmi in govoricenjem med delavstvom in delovodstvom. Sicer so take novice v zadnjem času že močno potihlele, toda poziv je še vedno umesten. Ko bi si kdo zapisoval vse take čenče in razne napovedi, ki se nikoli ne uresničijo, ali bi nastale to sanjske bukve!

**Za novo državno zastavo** za drog ob državni meji v Ratečah so zbirali rodoljubi po Jesenicah in jo tudi kupili. Včasih pride namreč na mejo kak potnik ravno v času, ko je naša zastava slabša od sosednje in ga to neprijetno dirne. Tako so pred leti iz istega razloga poklonili naši straži na tej meji zagrebški akademiki novo zastavo. Naša obmejna politična oblast sicer pazi tudi na tako reprezentanco naše države in večkrat čez leto zamenja zastavo z novo, toda vsaka nova zastava kaj kmalu obledi. Za razne slavnostne prilike pa ima obmejna postaja vedno veliko zastavo v sirambi. Tudi sedaj. Sicer se pa poklonjene zastave vedno hvaležno sprejemajo.

**Odsek za zaščito otrok za slučaj vojne** se je osnoval na zadnji seji novoustanovljenega Krajevnega odbora unije za zaščito otrok in mladine na Jesenicah. Za predsednika je bil predlagan upravitelj ljudske šole g. L. Pibrovac. V poštev prihaja na Jesenicah okoli 1500 otrok. Ostalim bi dovolj varstva lahko nudili starši.

**Spremembe pri železnici**. Za šefa progovne sekcije je imenovan inženir g. Dimitrij Bartentjev. Čestitamo! — Dosedanji načelnik postaje g. J. Lavrin je imenovan na mesto pri direkciji v Ljubljani. Njegovo mesto na Jesenicah še ni zasedeno. G. Lavrin vrši še do nadaljnega posle načelnika.

**Tudi jeseniški gasilci** so pomagali gasiti požar, ki je nastal na velikem petek zvečer pri županu in gostilničarju g. Pintbahu na Ratečah. Novo tedenico za skladišče laškega piva je postavil za železniško postajo gostilničar in trgovec Andrej Cafer.



# TEDENSKE NOVICE

## Is uprave

Vsem naročnikom bivšega lista „Na mejah“ na Jesenicah in po drugih krajih Gorenjske, katerim pošiljamo na ogled „Gorenjca“, smo danes priložili položnice katerih naj se čimprej poslužijo, v nasprotnem slučaju pa naj list vrnejo upravi. Vse one prejemanke „Gorenjca“, ki lista ne bodo vrnilo, bomo vpisali kot redne stalne naročnike. Naročnina znaša celoletno 40.-, polletno 20.-, četrtletno 10.-. Uprava.

## Vsem župnikim uradom!

Vse gg. župnike obveščamo, da imamo v zalogi še nekaj knjižic: Uri molitve „Za mir med narodi“ in „Za blagoslov narodu in domovini“. Spisal jo je dr. Fran Jaklič, prof. v Ljubljani. Knjižice se naročajo v tiskarni „Tiskovnega društva“ v Kranju.

## Bencin za gasilske čete

Gasilskim četam, ki imajo motorke (črpalke) na bencin, se sporoča, da jim izdaja dovolilnice za nakup bencinske mešanice pristojna finančna kontrola na osnovi čl. 40 uredbe št. 5 o omejitvi prodaje tekočega goriva in to s pozivom na pooblastilo kraljevske banske uprave, ki je že izšlo.

## KRANJ

### Težave kranjske industrije

V našem listu smo že večkrat imeli priliko omeniti težave, ki v pogledu dobave sirovin turejo našo industrijo že vse od lanske spomlad naprej, torej točno eno leto. Vse od tega časa naprej, ko so nastale prve motnje v dobavi, so tovarne imele velike težave, da so mogle redno obratovati. Ravnanje manjše redukcije delavstva in omejitve so sle ne na rovaš pomanjkanja dela, ali zastoja blaga, marveč na rovaš teh okrnjenih dobav. Z nastopom vojne, z morskimi blokado Nemčije in kontrolo vseh uvoženih surovin pa je položaj postal še bolj kompliciran. Saj je bilo redno obratovanje vsake tovarne odvisno le od teh dobav.

Prej kratkim sklenjena in započeta poostre- na pomorska blokada s strani Anglije in Francije pa grozi prinesiti v kranjsko industrijsko delavnost zelo hude motnje. Radi pomanjkanja predvaja je znatno reducirala svoje obratovanje tovarna „Tekstilindus“ na Gaštelju, ki dela počeni s tem tednom samo tri dni na teden, od torika do četrta. V petek, soboto in ponedeljek tovarna ne obratuje. Koliko časa bo trajalo to stanje, vodstvo tovarne ne more povedati.

V še bolj prekerem položaju se nahajajo „Jugoslovanske tvornice gume“. Surovin to je gume imajo le še za kak teden do 14 dni, če po tem roku ne bodo prispele nove pošiljke, ki so bile na poti iz Indije podvržene kontroli, bo tovarna prisiljena ustaviti obratovanje. Ta možnost je torej podana, čeprav še ni sigurna. Upajmo vseeno, da bodo naše tovarne dobile potrebne surovine, da se bo moglo nadaljevati z delom, drugače bo položaj za delavstvo preveč strahoten in obupen.

Vabilo na I. redni občni zbor Legije koroških borcev Kranj, dne 7. aprila 1940 ob 9. uri dopoldne v dvorani hotela „Stara pošta“.

Ker je občni zbor z ozirom na tekoče zadeve zelo važen (spominske kolajne itd.), je udeležba vsakega tovariša obvezna.

### Obdruževne organizacije Legije koroških borcev Kranj.

Cestna dela. Dolga in huda zima, ki je vse od novembra pa do srede marca vladala s snegom in mrazom, je seveda ustavila tudi vsakršna cestna dela, ki se drugače tudi pozimi tako kolikor toliko vrše. Tako vidimo, da šele sedaj, ko smo že v prvem tednu aprila, počasi oživljajo dela na cestah. Na Jelenovem klancu so ta teden pričeli z nadaljevanjem jeseni ustavljenega dela. Pred hotelom „Jelen“ grade ob Roosovem vrtu zid iz rezanega kamna in odvažajo jeseni izkopani material. V nadaljnem delu klanca proti Majdičevemu mlinu bodo nadaljevali potem ko bodo pred Majdičevim popravili Staro cesto, da bo sposobna za ves vozni promet, ki bo usmerjen po Stari cesti in po Kopalski ulici. Jelenov klanc bodo poimenovali za promet zaprti. Prav bi bilo, da se dela na Jelenovem klancu pospešijo in kmalu končajo.

Skropiljenje cest. Ta teden, ko so se ceste hitro osušile, se je že pokazala potreba po škropiljenju. Skropilni avtomobil je parkrat že stopil v akcijo.

Smrtna kosa. V sredo so pokopali gospo A. Simunac, ženo bivšega brivskega mojstra Simunaca Slavota, ki je umrl pred 4 meseci. Pokojnica je zapustila malega sinčka-siroto brez staršev. Naj v miru počiva!

Opozarjamo na oglas naše domače tvrdke Anton Kos, s Klanca, ki sprejema naročila še po starih cenah.

Sestanek članov FO v Kranju se vrši v torek 9. aprila ob 8. uri zvečer v knjižnici Ljudskega doma. Vsi člani in prijatelji naše mladinske organizacije vabljeni!

### Ali se more zdravje kupiti?

Ne, moramo si ga ohraniti. Negujte zato redno Vaše zobe z zobno kremo Sargov Kaldont, ki ima v sebi učinkovit dodatek sulfurecin oleat po dr. Bräunlichu. Na ta način odpravite polegoma, vendar zanesljivo zobni kamen in preprečite, da se naredi drug. Samo tisti, ki že v mladosti skrbje za svoje zobe, si bodo ohranili vse življenje zdrave in lepe zobe.

Promenadni koncert priredi v nedeljo 7. aprila dopoldne od 11 do 12 ure na Mestnem trgu „Tujsko-prometno društvo v Kranju“. Igrala bo godba Kranjskega glasbenega društva.

Za prvoobhajnance in birmance dobite obleke in blago za obleke pri Jazbecu v Kranju. Tudi perilo in klobuke vedno v zalogi. Priporoča se ALBIN JAZBEC v KRANJU.

Zanimiva najdba. V sredo so s podstrešja Šumijeve hiše na Mencingerjevem trgu spravljali razne odpadke in staro šaro. Lastnik avtotaksija Drago Gregore je brskal po kupu te navlake in našel zanimivo staro knjižico, ki je bila še prav dobro ohranjena in še nič prepereta. Knjižice je naslov: Večna prakica od gospodarstva“. Spisal jo je neki beneficent Anton Breznik iz Savce. Knjižica je izšla l. 1789, v njej so različna navodila za gospodarstvo, tako pri hiši in na vrtu, kot na polju, pa tudi navodila za živinorejo. Na zadnji strani pa je nekdo s črtilom napisal opombo o Antonu Globočniku, ki je umrl v Stražišču sredi preteklega stoletja.

II. redni letni občni zbor I. Gor. Motokluba se vrši v nedeljo 14. aprila ob 9. uri dopoldne v dvorani hotela „Stara pošta“.

## TRZIC

Lep koncert. Naš poročevalec se je v zadnji številki zmotil, ker je poročal, da je igralske sezone konec. Zadnjo nedeljo smo imeli nad



### Otroški vozički

globoki in sportni v vseh barvah in raznih novih oblikah nudi v največji izbiri

SAVNIK KRANJ

vse lepo uspeli koncert cerkvenega pevskega zbora v Našem domu, ki bo ponovljen v nedeljo 7. aprila ob poli 4. uri popoldne. Organist g. Planinšek je prav na izreden način pripravil spored. Razdelil ga je v dva dela. V prvem je nastopil moški zbor dobro izvečanih glasov. Podal je več narodnih in umetnih pesmi in kot posebno „Venček ukrajinskih narodnih pesmi.“ Te pesmi je g. Planinšek nabral za časa svojega ujetništva med svetovno vojno. Z njimi je marsikomu naših starejših možakarjev obudil spomin na dobo ruskega ujetništva. V drugem delu koncerta pa je združil mešani zbor z orkestrom. Za ta del je pripravil „Venček 50 slovenskih narodnih pesmi“. Občinstvo je bilo naravnost presenečeno nad harmonijo glasov in glasbo. Ves koncert je ponovno izpričal neumorno vztrajnost in veliko sposobnost našega organista g. Martina Planinška.

Občinski proračun. Občinska uprava je razpoložila proračun za leto 1940-41, ki izkazuje 1.499.305.— din izdatkov in prav toliko dohodkov. Obširno poročilo bomo objavili v prihodnji številki, kadar bo proračun že sprejet. O proračunu je bilo precej šušljanja in tudi „Juto“ se ga je dotaknilo. Slišati je bilo razne komentarje in nekateri preroki so že videli demisijo župana in uprave. To prerokovanje se ni izpolnilo. Najzanimivejše je to, ker ni več prostovoljnega prispevka predilnice ampak so se uvedle trošarine na surovine, katere uporablja naša tržiška industrija. Trošarine so se uvedle na električni tok, bombaž, surove kože, surovo železo in jeklo. S tem se je pritegnilo važnejša podjetja, ki nekoliko proporcionalno prispevajo k občinskim izdatkom.

## NAKLO

Smrt. Pretekli torek smo pokopali posestnika Janeza Voglarja s Pivke. Pokojnik je bil eden izmed ustanoviteljev gasilske čete v Naklem; zato se je pogreba polnoštevilno udeležila tudi gasilska četa in v lepem govoru se je ob grobu poslovil od njega g. Matevž Markič iz Strahinja.

Igra. Ker je bil pokojnik oče režiserja iger

Prosvetnega društva, je preteklo nedeljo odpadla napovedana igra: Vera in nevera, ki jo pa nepreklicno uprizorijo igralci v nedeljo 7. aprila ob 3. uri popoldne. Igro, z globoko vsebino, je napisal prežgodaj umrl, nadarjeni sodnik dr. Janez Jenkovec, zato je pričakovati, da bo udeležba tudi iz sosednjih župnij številna, tem bolj, ker so dosedaj igre še malokje uprizorili.

Izplačila za novo državno cesto uporabljeni svet še vedno ni. Baje ga tudi ne bo toliko časa, dokler ne bodo vsi izknjižili starih obveznosti na raznih parcelah. Zato naj bi zamudniki pohiteli z izknjižbo, da ne bodo radi njih trpeli škode tisti, ki so že oskrbeli izbris vknjižb.

## CERKLJE

Igra. Prosvetno društvo uprizori v nedeljo 7. aprila popoldne ob poli 4. uri igro v treh dejanjih „Knjvoprisežnik“. Pred igro zapoje nekaj pesmi, pevski zbor Fantovskega odseka. K udeležbi vsi najlepše vabljeni!

## STARA LOKA

V nedeljo 7. aprila 1940 ob poli 4. uri popoldne bodo v staroškem domu gostovali igralci iz Kamnika s prekrasno vojno dramo: „Konec poti!“ Ker je drama vzeta iz resničnega življenja, ki se je odigralo v kaverni sredi najhujšega ognja, zato pridite jo pogledati najprej tisti, ki ste krvaveli na fronti, pa tudi tisti, ki še niste okusili vojnih vojnih grozot, da boste znali ceniti vojakove dolžnosti! V nedeljo bomo šli vsi pogledat priljubljene kumniške igralce, saj so nam že večkrat pokazali dovršno igranje po vsestranski pripravi.

## KOROŠKA BELA

Akademija. Kakor večina FO in DK v Sloveniji, je imela tudi naša družina svoj praznik na dan sv. Jožefa s skupnim sv. obhajilom, zvečer se je pa priredila slavnostna akademija v nabitno polni dvorani cerkvene hiše na Koroški Beli. Akademija je nad vse pričakovanje lepo uspela, za kar gre vsa čast vadiatelja FO in vadiateljcem KD. Na sporedu je bilo 18 točk, izmed katerih je pa zaobljuba mladecev radi nepredvidenih razmer morala odpasti.

Pri zadnji točki sporeda so nastopile naše vrle članice, ki so morale ponovno na oder. kar pa našim naprednim nasprotnikom ni bilo očividno všeč, ker so pričela živžgati in le našim fantom, kateri so ohranili pri vsem tem mirno kri, se imajo zahvaliti, da jih niso postavili pod kap, kar bi se jim zelo prileglo, ker ja ravno takrat pošteno deževalo. Ob koncu akademije, ko se je igrala naša „Fantovska himna“ so sicer nadebudni mladenički hoteli zapustiti dvorano, kar so jim naši fantje preprečili s tem, da so se vstopili pred izhod, češ „če ste že tako dolgo vztrajali, boste pa še teh par minut“ in morali poslušati našo himno — hočeš, nočeš, moraš.

## Za botre in birmance

smo pripravili veliko izbiro krasnega volnenga blaga za obleke, izgotovljene otroške obleke in srajce, otroške svilene majice, naramnice, kravate, žepne robčke, rožne vence, molitvenike I. t. d. Pridite, prepričajte se!



IVAN SAVNIK, Kranj

Sicer pa je akademija uspela v najlepšem redu. Zastopan je bil tudi polnoštevilno občinski odbor, kateri se je prav tako pohvalno izrazil o prireditvi.

Le tako naprej in „Bog živi!“

## OLŠEVEK

Tukajšnji Dekliški krožek priredi v nedeljo 7. aprila ob 3. uri popoldne v društveni dvorani (Prosvetnega doma) materinski dan, z lepim in skrbno izbranim sporedom:

- 1.) Gojenke, tel. vaje in prizor „Pri potočku“.
- 2.) Mladenke, vesela enodejanka „Cista vest“.
- 3.) Članice, simbolična vaja „Njega ni“ in
- 4.) zgodovinska igra v treh dejanjih „Juretejava hči“.

Za to igro imamo zopet vse kulise nove. Naslikal jih je g. Jerina, slikar iz Mengša. Igra se ne ponovi. — Pridite se poživeti in razvedriti v naš pomladni Olševk. — Vljudno vabi odbor.

## VOKLO

V nedeljo 7. aprila bo priredil Dekliški krožek s sodelovanjem članov Fantovskega odseka iz Senčurja II. telovadno akademijo. Videli boste lepe narodne plesne in ljubke vaje naših najmlajših. Za razvedrilo vam bodo zapeli pevci in zaigrala farna godba. Pridite pogledat vsi, ki simpatizirate z našim pokrohom in videli boste, da nismo pozimi počivali, ampak da smo delali. Vstopnina je 5, 4 in 3 din. Bog živi!

Poslužujmo se

## »PUTNIKA«

V KRANJU

Vozne karte stanejo točno toliko kot na postaji, dobite jih dan, dva ali več pred odhodom, ako ste zadržani, lahko karto vrnete.

Preden se podate na pot, pridite na brezplačen posvet

k »PUTNIKU«

## PREDOSLJE

Igra. Prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 7. aprila v dvorani Prosvetnega doma ob 3. uri popoldne zelo zanimivo igro: „Pod sovjetsko zvezdo“.

## I Z J A V A

Ob poroki moji hčere so se o mojem zetu, raznesle govorice, ki so se takoj izkazale kot laž in zmoti. Kdor bi pa te obrekljive govorice v svoji zlohotnosti še raznašal, naj ve, da se bo moral zanje zagovarjati pred sodiščem.

Dolhar Franc, posestnik v Predosljih št. 40.

## ŠKOFJA LOKA

Izdaja pri Novari.

Prosvetni oder našega društva nam je za Belo nedeljo pripravil gornjo dramo v izredno lepem podajanju. Igra sama je bila že velikokrat ocenjena, pač pa je prav, da spregovorimo nekaj besed o predvajanju igre in igranju pri nas sploh. Igra je bila na splošno zelo dobro naravnost v nekaterih točkah odlično podana. Brezhibni so bili nastopi gg. Guzelja Vika, Omana Tineta, Guzelja Jožeta in ge. Groharjeve. O njih moramo izreči le pohvalo. Predstavljaljo so Cilga Turmana, Erna Turmana, Hansepa in Anei Ernenijevo ženo. Zelo dobra je bila tudi gdč. Zorman Stanislava, ki je predstavljala Turmanovo mater. O generalu Giacomo (Cvenkel Marjan), moramo zapisati, da igra zelo dobro, le govori prehitro in premalo različno, tako, da se ga velikokrat niti do sredine dvorane ni razumelo. Sploh so vsi v drugem dejanju (razen Omana in Penbeza) govorili pretiho. Tudi Perko, ki je sijajen talent je imel to pot isto napako. V splošnem pa moramo pripomniti, da se mlajše moči, ki jih je precej iz izrednimi talenti, kaj dobro uvajajo med starejše igralce.

Izreči pa bi si upali željo, da bi se na našem odru večkrat igralo.

## Delavski obzornik

Pred ustanovitvijo zdravstvenih svetov v Trziču. „Politika brez politike“.

V soboto 30. marca se je vršil pri ekspozituri OUZD v Trziču širši sestanek delavstva predilnice in tovarne „Peko“ v svrhu ustanovitve takozvanih zdravstvenih svetov v omenjenih tovarnah. Namen in cilj teh zdravstvenih svetov naj bi bil ta, da bi tvorili radi lažjega sporazumevanja nekako vzr med delavstvom, OUZD in zdravnikom. Naj bi bil to most, po katerem bi prišla med delavstvo v obrate zdravnik in pravilno presojanje socialnega zavarovanja. V tem smislu so tudi izzvenela temeljita in v bistvu delavskega življenja sega-

Za birmo

velika zaloga najrazličnejše svile, volnenga blaga, svilenih in bombaznih pajčolanov belih rokavic in nogavic, otroških torbic, kakor tudi raznih drugih lepih daril

OGLEJTE SI IZLOŽBE!

## Ivan Savnik, Kranj

joča izvajanja šef zdravnika g. dr. Drobniča, na čigar pobudo se je ta akcija začela. Sestanek bi prav lepo uspel in bi tudi nedvomno popolnoma dosegel svoj namen, če bi ne bilo naših „neodrešenih“ sodrugov. Menda v strahu, da se ne bi spremenil ta sestanek v kakšen politični shod g. šef-zdravnika, so se ga udeležili „sodrug“ s pravim bojnim razpoloženjem. Stvarno in zanimivo predavanje dr. Drobniča je spremljalo neprestano poltho zabavljanje po kotih in v kritju drugih hrbtov. Niti eden pa se ni oglasil k besedi, da bi jasno povedal svoje misli in želje. Za ilustracijo njihove srčne kulture in delavske zavednosti naj služi samo ta slika: Velikanski hrup in smeh so vzbudile pri teh predstavnikih proletariata beseda govornika, „da upa in želi, da bi tudi delav-

Vjudno sporočam vsem cenj. botrom in botricarim, da bom na dan sv. birmo osebno fotografiral! povsod, kjer se bo ista vršila

»FOTO JUG«, KRANJ



stvo onkrat dobilo svoj plačani letni dopust". Vsak pameten človek v tej želji ni videl drugega, kakor dolgotrajni sen industrijskega delavstva in pa dobro voljo veznega činitelja, kateri je pripravljen pomagati k uresničitvi tega ideala. Kaj so rdeči zabavljaji in godrnjači videli v tem smešnem, nam je nerazumljivo, kakor nam je nerazumljiv smeh, ki se razlega iz za zidovja umobolnice. — Prav posebne ideje pa so pokazali pri poizkusu sestavitve zdravstvenega sveta. Nihče, prav nihče, ki simpatizira s kakšno politično stranko, (razen njih) ne sme priti v ta svet. To se pravi, kdor ni pravoverne pripadnik in častilec od krvi pijanega moskovskega malika, ta je preveč politično usmerjen, da bi mogel sodelovati v kakšni, za delavstvo važni in koristni ustanovi. Najbolj divji pristaži azijskega krvoloka je najbolj pohlevno jagnje, ki je visoko vzvišeno nad vsako umazano „buržujsko“ politiko. Šloer pa imajo v nekem oziru prav, kajti tolpa norcev res ne more biti politična stranka.

Prav lepe višje je dobil OUZD od svojih članov in g. šef-zdravnik se je lahko prepričal, koliko je zalego njegovo dveurno predavanje, in argumentiranje. Tudi zastopnika podjetij sta si lahko mislila svoje. Zastopniku predilnice se je najbrže zdelo prenemumno, ker se je že pred koncem dvignil in odšel. Žal nam je, da je lepa in za delavstvo koristna zamisel zdravstvenih svetov takoj v začetku zadela ob zapreke.

H koncu pripomnimo še to, da se nam čudno zdi, zakaj so bili delavci ene tovarne povabljeni za 4 ure, drugi pa za 5 ur, ko se za oboje vršilo istočasno.

**Botri! Botrice!**

Birmanska darila, ure, zlatnino in srebrnino boste kupili dobro in poceni pri tv.

**Drago Šegregur, urar KLANJ, Vidovdanska c. 15.**

**BELEŽKE**

**Škorenj bo dobil novo, moderno obliko.**  
Angleški, francoski in tudi ameriški mojstri so se po dolgotrajnem in vsestranskem posvetovanju odločili, da bodo dali škornju novo, moderno in vsem zahtevam ustrezajočo obliko. V kolikor se je iz dosedanjih poizvedb moglo dognati, bodo pri novem modernem škornju izostala dosedanja ušesa oziroma uhlji. Kako pa bo škorenj izgledal po zadnji kolaydaciji, bo pokazala bodočnost. Zelo čudno pa je, da se je današnja moda spravila tudi nad ta ubogi škorenj.

\*

Ko so v svetovni vojni in sicer v letu 1917 pobirali baker, brol, kositer in druge take kovine, so to delali tako nerodno, da so pri zvonikih, pri cerkvah in tudi v kuhinjah na-

pravili, skoraj bi rekli, več škode, kakor pa so bile vredne rekvirirane stvari. Kako praktično in brez škode pa se danes pobirajo kotli, snemajo zvonovi in podirajo bakrene strehe na cerkvah, pa najlepše dokazujejo fotografični posnetki angleških aeroplanov. Tudi na tem polju je tehnika dosegla čudovite uspehe.

**OKLIC**

Po predlogu lastnika Sajovic, Mihaela iz Olševka št. 6, zastopanega po pomočniku Rozman Francu iz Olševka št. 7, se bodo prodale na prostovoljni sodni dražbi nepremičnine parc. št. 140 hiša št. 6 v Olševku, št. 139 vrt in 134/2 travnik k. o. Olševk.

Dražba se vrši v nedeljo dne 14. aprila 1940 ob polni 11. uri dopoldne na licu mesta v Olševku št. 6.

Kot izključna cena, pod katero se ne prodaja, je določen znesek din 25.000.— ter je zdražitelj poleg tega zavezan prepustiti dosedanjemu lastniku Sajovicu Mihaelu kot dosmrtno stanovanje „kamro“ za hišo.

Ostali prodajni in plačilni pogoji se lahko vpogledajo pri podpisanim sodišču, soba št. 8, med uradnimi urami.

Okrajno sodišče v Kranju, odd. I., dne 4. aprila 1940.

**ŠPORT**

V nedeljo, dne 7. aprila ob 3. uri popoldne prvenstvena tekma med

SK. JADRAN : SK KLANJ.

V nedeljo prične pomladansko prvenstveno tekmovalje ter ima Kranj kot prvega nasprotnika mlado vigrano moštvo Jadrana. Če pogledamo nazaj v jesensko prvenstveno tekmovalje je bila zmaga Kranja v Ljubljani nad Jadranom jako pičila z diferenco samo enega gola. Treba bo v nedeljo zaigrati z vso vsem in resno voljo, da bo Kranj izšel na domačem igrišču kot zmagovalca, vendar z večjo razliko kot v jeseni in Ljubljani.

Tekma prične ob polni drugi uri popoldne.

**MALI OGLASI**

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0-50. Najmanjši znesek je 8 D.

**Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)**

Kolesa prodajam še vedno po starih nizkih cenah. — Julij Zevnik, Stražišče.

Premalo pažnje polagate na fotografiranje svojih dragih, če bi katerega izgubili, šele takrat znate ceniti pomen fotografije, ako jo imate. Slikanje na domu izvrši Foto Jug, Kranj.

Oddam dve stanovanji obstoječi iz sobe in kuhinje. Struževo 29.

Stare mreže za vrtno ograjo kupim. Naslov v upravi.

**Pohištvo**

si nabavite najceneje in garantirano solidno izdelano edinoole pri znani domači tvrdki

**KOS ANTON**

**STROJNO MIZARSTVO - KRANJ**

Oglejte si stalno zalogo. Naročila se sprejemajo še vedno po starih cenah.

Po nizki ceni prodam skoro nov globok otroški voziček. Primskovo 120.

Iščem za takoj 15 do 17 let staro deklico za varstvo enega otroka. Najraje z dežele. Poizve se v upravi „Gorenjca“.

Prodaja se žago z vodno močjo in posestvo na prometnem kraju Gorenjske. Ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod „Redka prilika“

Izgubil se je sedež od motorja v nedeljo 31. marca od Tržiča do Kranja. Najditej naj ga izroči proti nagradi v upravi „Gorenjca“.

Rad selitve se ugodno prodaja popolnoma nova enosobna in kuhinjska oprema. Poizve se v upravi.

Kuharica, ki bi opravljala tudi vsa hišna dela pri mali obitelji blizu Kranja, dobi službo 1. maja. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Stare kovine in staro železo kupuje po najvišji dnevi ceni tvrdka P. Majdič „Merkur“ Kranj.

Odda se lepo enosobno stanovanje. Stražišča 269.

Elektrovarjene štedilnice, kakor tudi vsa ostala ključavnitarska dela izvršuje v strokovni izdelavi R. FLORJANČIČ ključavničar KOTANJ

**Couch zofe, otomane, divane**

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

**V. TONEJC**  
tapetnik, Kranj

Ako imate kurja očesa in se vam dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemikalij sredstev za din 6.— Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

Najboljše in najlepše obleke za birmance in prvoobhajance dobite pri nas!

**Gorenjska**  
*oblečilnica*

**KRANJ**  
PREŠERNOVA 18

ŠTEPAN ČENČIČ  
in FRANČ KOZELJ

Plašč ali obleko lahko naročite tudi po meri.

**Cviček**

pravi dolenski, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

**VSAKOVRSNO POHIŠTVO**

dobite najceneje V ZALOGI POHIŠTVA

**„LIPA“**

KRANJ - Layerjeva ul.

Mimica Zegorska:

62

**Marija Taborska**

Zgodovinska povest iz dobe turških časov. (Dalje)

Vicedom je vzdignil roko in ljudje so utihnili, ker so vedeli, da bodo zdaj obsojili Volbenka. V tej smrtonosni tišini je Valerij Kraig svečano govoril:

„Častiti sodni zbor! Krivda Volbenkova je velika, on sam jo priznava. Kaj zaslužil?“

„Smrt“, so odgovorili sodniki soglasno, edini svobodnjak Vilibald ni odprl ust, da bi izpregovoril strašno besedo.

„Torej smrt,“ je odločil vicedom. „Zaradi krivega pričanja pa se mu bo poprej odsekala desnica.“

„Oh, nikar,“ je jeknil Martin.

„Tu sodi pravica in nobena prošnja ji ne more iztrgati hudodelca,“ je menil vicedom. Potem se je spet obrnil k sodnikom in jih vprašal: „Kakšne smrti bo umrl?“

„Coprnik je! Na grmado z njim!“ je zavpilo ljudstvo.

„Obesimo ga,“ so se oglašali sodniki.

„Gotovo je čarovnik, toda zaradi čarovnij ga mi ne moremo soditi. Morali bi ga peljati v Škofjo Loko. Ker pa je izvršil tak zločin, ga homo sodili tu, na mestu.“

Ker je bila ta odločitev skoro vsem po volji, so sklenili, da bo Volbenk obešen in vicedom je razglasil obsodbo.

Ječar, ki je bil obenem tudi rabelj, je privabil klado, na kateri so se še poznali rjavi madeži od krvi, ki je klado oškropila morda že pred leti. Volbenk je vztrepetal, ko je uzrl klado in krvniško sekiro, po vsem telesu se je tresel.

„Stopi tja, da zadostimo pravici,“ je ukazal vicedom. Volbenka je oblival pot, ječal je nerazumljive besede in prosil usmiljenja, toda tega v srcih sodnikov ni bilo. „Birič, pahni ga tja,“ je zavpil vicedom, ko je videl, da se stavec obotavlja.

Surovi birič je izpustil bič, stopil je k starcu in mu potegnil črni plašč z ramen. Nato ga je prisilil, da je pokleknil in položil desnico na klado. Na trgu je vladal ledeni molk. Vilibald je zamižal in Martin si je pokrtil

obraz z obema rokama. Edini vicedom je ostal hladen, ker je že dokaj takih prizorov videl. Volbenku je tudi strah vzel besedo. Sredi gluhe tišine se je začel švist sekire, zoprnno je zaškrtalo in kri je brizgnila. Volbenk je pol pridušeno kričnil. Roka še ni bila docela odsekana, zato je ječar udaril še enkrat, še enkrat so Losti zaškrtale. Roka je padla na oškropljena tla. Volbenk se je zakotalil po tleh in je divje zarjul od bolečine. Ljudje so gledali strašni prizor. Nekateri so bili bledi, drugi so zlobnemu stareu privoščili. Tisti so takoj začeli kričati:

„Obesite ga! Takoj ga obesite!“

„Sodba se bo izvršila takoj,“ je povedal vicedom. V svarilo vsem bodo hlapeci na Starem morišču takoj postavili vešala. Zdjaj ga pa odvedite v ječo!“

Iz štelja je brizgala kri, zato je poklical vicedom padarja, da ga je obvezal s platneno krpo. Ko so Volbenka gnali v ječo, je spet molčal, mrk, zamišljen skrivnosten kakor vedno.

Sodniki so se razšli z odra, tudi vicedom je stopil z okrvavljenih desk. Martin pa je šel med ljudi in tam ga je prvi pozdravil svak Tit. Kar objel ga je od veselja.

„Vidiš, Martin, zdaj se je le tvoja nedolžnost izpričala.“

„Se je hvata Bogu. Toda, da ti po pravici povem: hudo mi je bilo, ko so mu odsekali roko.“

„Lepo ni bilo, pa svedar je to pravična kazen za vse gorje, kar ga je tebi prizadejal in kar ga je mislil še prizadevati, pa ga ni mogel.“

„Tit, če bi me ti ne rešil iz ječe, bi zdaj gnul na benečanski galeji in nikdar bi ne bila izpričana moja nedolžnost.“

„Kar pustiva to. Pojdiva zdaj k Staremu morišču. Gotovo so že postavili vešala, da bo stari hudobnež visel na njih.“

Martinu pa ta pot ni bila prijetna, vendar je šel s Titom proti morišču, kjer se je kar trlo ljudi. Vsi so Martina radostno pozdravljali in komaj čakali, da bi videli Volbenka z vrvo okrog vratu.

Vešala so bila že skoro narejena, ravno so pribijali povprečno bruno. Iz svedega in neotesanega lesa so bila, visoka pa tako, da bi hudodelec visel za dva sežnja od tal.

„Glejte, daleč ga bo videti,“ so menili nekateri.

„V današnjih časih je to potrebno, da bodo imeli vsi razbojniki vzgled.“

„Zdjaj mu vse coprnije ne morejo pomagati!“ „Ko bi mogli še Turke tako pobesiti,“ je rekel nekdo. Vsi so utihnili, ker je v vseh srcih zaključevala neprijetna bolečina in vrsta strašnih spominov.

V tem so se vrnili biriči, ki so šli po Volbenka, praznih rok.

„Kje imate hudodelca?“ je zavpil vicedom.

„Mrtev? Ni mogoče! Potajil se je, da bi nas prevaril in nam ušel. Pa ga vsaj niste pustili samega?“

„Glejte, gospod vicedom, tam ga nesejo. Prepričali se boste, da je res mrtev. Padar ga je gledal in je rekel, da se je zastrupil.“

„Zastrupil? Kje je dobil strup?“

Morda ga je imel pri sebi.“

Novjca je osupnila vse navzoče in jih napolnila z grozo.

„Hudič mu je prinesel strupa,“ so se plašno pogovarjali. Ni hotel, da bi poginil na vešalih. Le verjemite, da je tako, ker hudič varuje svoje.“

V tem so prinesli Volbenka in ga položili na tla pod vešala. Kri na odsekani roki se mu je že strdila. Obraz je bil nekoliko spačen in strašne, črne oči so z osteklenimi zenicami gledale nekam v prazno. Pogled vanj je bil grd in strašen obenem, da so se ljudje križali in vzdihovali.

„Bog nas varuj in sveti Križ božji!“

Vicedom ni maral pokazati strahu, kakor nekateri ljudje, ki so kar zbežali. Ukazal je izkopati jama in vanjo so vrgli truplo mrtvega morilca. Visok kup prsti so nagromadili nanj, tako da je ljudi minil strah, ker so videli, da jim ne more več škodovati. Le ponoči so še dolga leta hodili strahoma mimo Starega morišča.

\*

Martin, Vilibald in Tit so se odpravljali iz Radovljice proti domačim vsem, ker domov še niso imeli pozidanih. „Pa kako je pri vas, Tit,“ je vprašal Vilibald zeta. „Ej, bo že, oče Vilibald. Našli smo denar, ki smo ga zakopali pred turškim vpadom in kmalu bomo našli novi dom pod streho.“

„No, Bog ti daj srečo.“

„Pa še nekaj, oče Vilibald. Na spomlad, če Bog da, bomo krstili.“